

Date: 9th October-2025

ZAMONAVIY SAN'AT VA AN'ANAVIY MADANIYATNI UYG'UNLIGI.

Sevara Abduvahobova Alisher qizi

Namangan davlat universiteti

Sport va san'at fakulteti San'atshunoslik kafedrası

sevaraabduvahobova033@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy jamiyatda madaniyatning ahamiyati, uning inson hayotidagi o'rnini, milliy qadriyatlar va globallashuv sharoitida madaniy taraqqiyot masalalari tahlil qilinadi. Madaniyatning yoshlar ongini shakllantirish, ma'naviy barqarorlikni ta'minlash va jamiyat taraqqiyotidagi o'rnini haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: madaniyat, ma'naviyat, qadriyat, globallashuv, yoshlar, estetik tarbiya, jamiyat.

Kirish

Har qanday jamiyatning taraqqiyoti, avvalo, uning madaniyat darajasi bilan belgilanadi. Chunki madaniyat — insoniyatning asrlar davomida to'plagan ma'naviy, badiiy, axloqiy, ilmiy va estetik boyligidir³. U jamiyatning ma'naviy hayotini shakllantiradi, kishilarning dunyoqarashi, fikrlash uslubi va xulq-atvoriga ta'sir ko'rsatadi.

Bugungi zamonaviy davrda fan va texnologiyalar mislsiz sur'atda rivojlanayotgan bir paytda, madaniyat insoniyatni birlashtiruvchi, ruhiy va axloqiy barqarorlikni ta'minlovchi omil sifatida yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Asosiy qism: Madaniyat – insoniyat taraqqiyotining asosi.

Madaniyat insoniyatning tarixiy tajribasini, milliy qadriyatlarini, urf-odat va an'analarini o'zida mujassam etadi. U insonni go'zallikni anglashga, ezgulikka, bag'rikenglikka o'rgatadi. Madaniyatli inson nafaqat o'zini, balki jamiyatni, atrofdagi tabiatni ham hurmat qiladi.

Jamiyat taraqqiyoti uchun texnik yutuqlar bilan bir qatorda, ma'naviy yuksalish ham zarur. Shu sababli, madaniyat — bu faqat san'at, adabiyot yoki musiqa emas, balki "inson hayotining barcha sohalariga singib kirgan qadriyatlar tizimi"dir.

Zamonaviy jamiyatda madaniyatning o'zgarishlari:

Globallashuv jarayonida turli madaniyatlarning o'zaro ta'siri kuchaydi. Internet, kino, moda, musiqadagi global yo'nalishlar milliy madaniyatga ham o'z ta'sirini o'tkazmoqda. Bu holat, bir tomondan, xalqlar o'rtasidagi madaniy almashinuvni kuchaysa, ikkinchi tomondan, **milliy o'zlikni yo'qotish xavfini** ham yuzaga keltirmoqda.

Shuning uchun bugungi kunda milliy madaniyatni asrab-avaylash, uni zamonaviy shakllarda rivojlantirish eng dolzarb masalalardan biridir. O'zbekiston misolida aytganda, xalq amaliy san'ati, milliy urf-odatlar, musiqa, me'morchilik va tasviriy san'at milliy madaniyatning asosiy poydevori bo'lib qolmoqda.

Yoshlar va madaniyat: ma'naviy barqarorlik omili⁴.

³ S.H.Nosirxo'jayev, M.F.Lafasov — Ma'naviyat asoslari

⁴ B.Isoqov. Ma'naviyat - taraqqiyot mezon. Namangan 2018. Namangan.

Date: 9th October-2025

Yoshlar madaniyatining shakllanishi — bu jamiyatning kelajagini belgilovchi omildir. Madaniyatli yoshlar o'z xalqining tarixini, qadriyatlarini chuqur anglaydi, zamonaviy dunyo bilan hamohang yashaydi.

Madaniyat yoshlarni axloqiy poklik, vatanparvarlik, mehnatsevarlik, bag'rikenglik va insoniy qadriyatlarga sodiq bo'lishga o'rgatadi. Shu bois, ta'lim tizimida madaniy-ma'naviy tarbiyani kuchaytirish, san'at, adabiyot va tarixga bo'lgan qiziqishni oshirish zarur.

Zamonaviy san'atda rassom yoki ijodkor o'z fikrini ****qoidalarga bog'lanmasdan**** ifoda etadi.

Masalan, rasmda aniq shakllar yoki chiroyli manzara bo'lmasligi mumkin, lekin u mazmun bilan boy bo'ladi.

Turli texnologiyalar va materiallardan foydalanish**

Bugungi rassomlar:

- kompyuter grafikasi,
- video-art (videodan san'at sifatida foydalanish),
- installyatsiya (ko'rgazma uchun o'rnatilgan buyumlar),
- raqamli san'at (digital art),
- performans (jonli san'at chiqishlari)
- kabi "noan'anaviy usullar"dan foydalanishadi.

Avvallari san'atda chiroy, shakl, rang muhim bo'lgan.

Endi esa "g'oya" — eng asosiy narsa.

Zamonaviy rassom asar orqali "jamiyatdagi muammo, inson ruhiyati, ekologiya, tinchlik, texnologiya ta'siri" kabi mavzularni ko'rsatadi.

Bitta asarni har kim har xil tushunishi mumkin.

Zamonaviy san'at tomoshabinni "o'ylashga, tahlil qilishga, his qilishga" undaydi.

Bu uning eng katta farqi.

Zamonaviy san'atning turlari

- Raqamli san'at (Digital art)
- Video art
- Installyatsiya (Installation art)
- Performans (Performance art)
- Konseptual san'at (Conceptual art)
- Ustaxona va ko'rgazma san'ati
- NFT san'at (raqamli tokenli san'at)

Xulosa: Zamonaviy san'at — bu "hozirgi zamon kishisining fikri, his-tuyg'usi va dunyoqarashini ifoda etuvchi erkin san'atdir.

U an'analarni inkor qilmaydi, balki "yangicha shaklda davom ettiradi"

Bugungi zamonaviy jamiyatda madaniyat inson hayotining ajralmas qismidir. U jamiyatni birlashtiradi, insoniyatni ruhiy va axloqiy jihatdan boyitadi. Texnologiya qanchalik rivojlanmasin, "madaniyat — insoniyatni inson qiluvchi eng yuksak qadriyat" bo'lib qolaveradi.

Date: 9th October-2025

Milliy madaniyatni rivojlantirish, uni globallashtirish sharoitida asrab-avaylash va yoshlar ongiga chuqur singdirish — har bir xalqning eng muhim vazifalaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyevning ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish, bu borada davlat va jamoat tashkilotlarining hamkorligini kuchaytirish masalalari bo'yicha videosektorda so'zlagan nutqidan. 19.01.2021
2. B.Isoqov. Ma'naviyat - taraqqiyot mezonlari. Namangan 2018. Namangan.
3. S.H.Nosirxo'jayev, M.F.Lafasov —Ma'naviyat asoslari.
4. O'zbekiston Respublikasi Ta'lim to'g'risidagi qonun 2020.23.09
5. Kadrlar tayyorlash Milliy davlat Dasturi
6. Internet sayitlar

